

Χαρακτηριστικά των καλών μαθητών

Γιώργος Ασημακόπουλος, Φιλολόγος

Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι μαθητές και γονείς προβληματίζονται σχετικά με τις προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν την επιτυχία. Γι' αυτό θα προσπαθήσουμε να σκιαγραφήσουμε τα χαρακτηριστικά που φαίνεται να έχουν οι λεγόμενοι «καλοί μαθητές» και που τους οδηγούν σε επιτυχίες, τόσο στη διάρκεια του σχολικού έτους όσο και κατά τις εξετάσεις.

Από συστηματικές παρατηρήσεις και σχετικές έρευνες φαίνεται ότι οι καλοί μαθητές:

1. Είναι επιμελείς. Επιμέλεια φανερώνουν:

- ▶ η έγκαιρη, μεθοδική, διεξοδική και δημιουργική μελέτη
- ▶ η τήρηση σημειώσεων και η καταγραφή παρατηρήσεων
- ▶ η τήρηση προγράμματος διαβάσματος και επαναλήψεων
- ▶ η συνέπεια και υπευθυνότητα κατά την προετοιμασία και παράδοση των κατ' οίκον εργασιών και ασκήσεων
- ▶ η καταγραφή τυχόν αποριών και ερωτημάτων για συζήτηση στο μάθημα
- ▶ η οργάνωση και η τάξη, τόσο του χώρου εργασίας όσο και του μαθησιακού υλικού.

2. Αναπτύσσουν τις δικές τους στρατηγικές μάθησης και δεξιότητες δημιουργικής μελέτης παρουσιάζοντας ευελιξία και προσαρμοστικότητα στους εξωτερικούς παράγοντες (π.χ. την κατάσταση του χώρου και τη διάρκεια του χρόνου μελέτης).

3. Έχουν διάθεση να ακούν προσεκτικά τον καθηγητή, να προβληματίζονται από τα λόγια του, να μαθαίνουν. Η ευμενής διάθεση εκ μέρους των μαθητών απέναντι στο περιεχόμενο της διδασκαλίας είναι προϋπόθεση για την αύξηση της προσληπτικής ικανότητας.

4. Έχουν διάθεση να δοκιμάζουν καινούργια πράγματα (π.χ. καινούργιους τρόπους μελέτης) και να τολμούν (π.χ. να αντιμετωπίζουν δύσκολες ασκήσεις).

5. Είναι πρόθυμοι να θέτουν ερωτήσεις, όταν και όπου χρειάζεται, για να συμπληρώνουν τα κενά τους. Δεν κάνουν όμως άσκοπες ή τυπικές ερωτήσεις, απλώς για να περνά η ώρα ή για να επιβραδύνουν το μάθημα.

6. Δέχονται καλόπιστα και αξιοποιούν τις υποδείξεις που κάνουν οι καθηγητές τους. Κάθε επισήμανση σφάλματος, για να είναι εποικοδομητική, πρέπει να αντιμετωπίζεται από τους μαθητές ως ευκαιρία για ανατροφοδότηση και όχι ως εχθρική ενέργεια.

7. Αντιμετωπίζουν τη μάθηση ως προσωπική τους υπόθεση. Η μάθηση ή η επιτυχία στις εξετάσεις δεν είναι υπόθεση των γονιών, των καθηγητών ή του σχολείου. Είναι πρώτιστα υπόθεση των ίδιων των μαθητών που αποδεικνύεται καθοριστική για το μέλλον τους.

8. Μετρούν τις δυνάμεις τους και θέτουν στόχους υλοποιήσιμους σε σχέση με τις προσωπικές τους δυνατότητες. Μη ρεαλιστικοί στόχοι οδηγούν σίγουρα σε αποτυχία και απογοήτευση, ενώ κάμπτουν το ηθικό των μαθητών.

9. Έχουν ισχυρά κίνητρα μάθησης. Στην αυτοβελτίωση των μαθητών και στην αύξηση της επίδοσης ο ρόλος των κινήτρων είναι σημαντικός. Από τα κίνητρα έχει αποδειχθεί ότι μεγαλύτερη αξία έχουν τα εσωτερικά (π.χ. η προσωπική επιθυμία για μάθηση και μελέτη), παρά τα εξωτερικά (π.χ. οι διάφορες αμοιβές ή ποινές από τους διδάσκοντες και τους οικείους).

Οι υψηλές επιδόσεις και η προσαρμοστική ικανότητα είναι απαραίτητες για την επιτυχία στο εκπαιδευτικό μας σύστημα. Για να φτάσει κάποιος να γίνει καλός μαθητής, πρέπει πρώτα να αποκτήσει τις ιδιότητες εκείνες που συνιστούν την προσωπικότητα του καλού μαθητή. Μόνο έτσι θα μπορέσει να συντονίσει και να αξιοποιήσει στο μέγιστο βαθμό τις ώρες μελέτης του.

Το παραπάνω άρθρο δημοσιεύθηκε με μικρές αλλαγές στην εφημερίδα «Πατρίς» Πύργου την Κυριακή 24 Σεπτεμβρίου 2000 στη σελ. 19.